

PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS CENTRS
(LV - 1013, Rīga, K.Valdemāra 157, tālr. 7338024)

L Ē M U M S Nr. E03-RIG-52

Rīgā

2007.gada 14.februārī

Patērētāju tiesību aizsardzības centra direktora vietniece Brigita Liepiņa,
piedaloties: SIA „AKS-FINANSS”
personas ieņemamais amats: (...)
vārds, uzvārds: (...)
personas kods: (...)
dzīvesvieta: (...)
juridiskā adrese: Puķu ielā 28/1, Jūrmalā
reģistrācijas numurs: 000315010,
izskatīja administratīvo pārkāpumu lietu un konstatēja:

2006.gada 6.novembrī Patērētāju tiesību aizsardzības centrā (turpmāk tekstā – PTAC) saņemts Latvijas Republikas Pārtikas un veterinārā dienesta (turpmāk tekstā – PVD) 2006.gada 3.novembra ziņojums Nr. 21-1-13/1859 par uztura bagātinātāja „Gelenk Nahrung” reklāmas (turpmāk tekstā – Reklāma) neatbilstību normatīvo aktu prasībām, kurā izteikts lūgums par atbilstošas rīcības veikšanu.

Savā ziņojumā PVD sniedz šādu informāciju:

„Latvijas Pārtikas centrs, pamatojoties uz SIA “AKS-Finanss” 2005.gada 20.jūlija iesniegumu, uztura bagātinātāju “Gelenk Nahrung ar ķiršu (vai ananāsu, ābolu, aveņu, apelsīnu – persiku, jāņogu, vaniļas) garšu”, (ražots Koelbel Produktforschung GmbH, Jathostraße 1-3, 30916 Isernhagen, Vācija), ar 2005.gada 18.augusta lēmumu Nr.377/05-UB saskaņā ar Ministru kabineta 2001.gada 3.aprīļa noteikumiem Nr.154 “Obligātās nekaitīguma prasības uztura bagātinātājiem” (turpmāk – Noteikumi Nr.154) un Ministru kabineta 2004.gada 27.aprīļa noteikumu Nr.441 “Obligātās nekaitīguma prasības uztura bagātinātājiem un marķējumam” III nodaļas prasībām reģistrējis ar Nr.393. Pamatojoties uz SIA “AKS-Finanss” pilnvarotās personas 2006.gada 22.marta iesniegumu, ievērojot uztura bagātinātāja “Gelenk Nahrung” ražotāja nosaukuma maiņu, PVD Pārtikas centrs saskaņā ar Noteikumu Nr.725 III nodaļas prasībām ar 2006.gada 10.aprīļa lēmumu Nr.120/06-UB reģistrēja uztura bagātinātāju “Gelenk Nahrung ar ķiršu (vai ananāsu, ābolu, aveņu, apelsīnu – persiku, jāņogu, vaniļas) garšu” (ražots ProVista AG, Jathostraße 1-3, 30916 Isernhagen, Vācija) kā atbilstošu Noteikumu Nr.154 un Noteikumu Nr.725 prasībām (reģ. Nr.393).

Ņemot vērā, ka “Gelenk Nahrung” pamatsastāvdaļas ir dzīvnieku izcelsmes želantīns un kolagēna hidrolizāts (proteīnu saturošs dzīvnieku izcelsmes produkts, kas hidrolīzes procesā vārot iegūts no dzīvnieku, t.sk., zivju un putnu, ādām, cīpslām, kā arī cūku un mājputnu kauliem vai zivju asakām), šādam produktam nevar tikt piemērota augu izcelsmes zāļu klasifikācija.

Noteikumu Nr.725 4.punkts nosaka, ka “uztura bagātinātāji ir pārtikas produkti parastā uztura papildināšanai”, līdz ar to tie lietojami ierobežotā daudzumā nepilnvērtīga vai nesabalansēta uztura papildināšanai. Noteikumu Nr.725 21.punkts nosaka, ka visa veida informācijā par uztura bagātinātājiem, t.sk., reklāmā, „... nedrīkst izvietot vai lietot norādes vai atsauces par to, ka uztura bagātinātājs novērš saslimšanu, ārstē vai izārstē slimības, vai atsauces uz šādu iespēju...”.

Ministru kabineta 2004.gada 23.novembra noteikumu Nr.964 „Pārtikas preču marķēšanas noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr.964) 9.punkts nosaka, ka “pārtikas preču marķējumā sniegtā informācija, kā arī marķēšanā izmantotās metodes nedrīkst maldināt patērētāju par pārtikas preces

raksturojumu, identitāti, īpašībām...” un 10.punkts – “pārtikas preču marķējumā sniegtā informācija, kā arī marķēšanā izmantotās metodes pārtikas precei nedrīkst piedēvēt tādas īpašības vai ietekmi, kāda tai nepiemīt...”.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.964 12.punktu, 9. un 10.punkta norma par aizliegumu maldināt patērētāju piemērojama arī pārtikas preču reklāmai.

Atbilstoši Reklāmas likuma 3.panta pirmajai daļai un 8.panta otrajai daļai, reklāmas saturam jābūt objektīvam un patiesam, kā arī reklāmas satura pasniegšanas veidam jābūt tādām, lai reklāma ne netieši, ne tieši nevarētu būt maldinoša un personas ekonomisko rīcību ietekmējoša vai konkurentam kaitējoša.

No Reklāmas likuma 8.panta izriet, ka, vērtējot reklāmas atbilstību, jāņem vērā ne tikai reklāmā ievietotā informācija, bet arī tās pasniegšanas veids. Arī Administratīvā apgabaltiesa 2005.gada 8.novembra spriedumā lietā Nr.A420264704 (10.punkts), tulkojot Reklāmas likuma 3.panta pirmo daļu kopsakarā ar Reklāmas likuma 8.pantu nonākusi pie secinājuma, ka no “minētajām Reklāmas likuma normām izriet, ka reklāmas saturam, no vienas puses, jābūt objektīvam un patiesam, un, no otras puses, reklāmas satura pasniegšanas veidam jābūt tādām, lai reklāma ne netieši, ne tieši nevarētu būt maldinoša un personas ekonomisko rīcību ietekmējoša vai konkurentam kaitējoša”.

Reklāmas izvērtējumā, ievērojot Konkurences padomes līdzšinējo praksi (Konkurences padomes 2005.gada 8.novembra lēmums Nr.60 un 2006.gada 18.janvāra lēmums Nr.2), ir ņemta vērā vidusmēra patērētāja uztvere. Šo izvērtēšanas veidu par pamatotu un pareizu atzinusi arī Administratīvā apgabaltiesa (2005.gada 8.novembra spriedums lietā Nr.AA597-05/6, 17.punkts), un tas atbilst arī Eiropas Kopienų tiesas praksē atzītajiem reklāmas izvērtējuma kritērijiem.

Reklāmā norādot, ka uztura bagātinātāju “Gelenk Nahrung” ieteicams lietot tiem, “kas slimo ar osteohondrozi, artrozēm, kā arī atveseļošanas periodā pēc kaulu lūzumiem un locītavu traumām”, par šī produkta mērķauditoriju kļūst konkrētu diagnožu slimnieki, kuriem konstatēti vai pastāv lielāki vai mazāki dažādas izcelsmes locītavu bojājumi un kustību traucējumi. Šie slimnieki, izjutot kustību sāpes skartajās locītavās, apzinās faktisko locītavu izmaiņu esamību, kā rezultātā šie Reklāmā identificētie slimnieki un pacienti, iegūstot Reklāmā sniegto informāciju, ka “produkts atjauno bojātās un nolietotās locītavu virsmas”, maldīgi var uztvert, ka tieši šis “locītavu atjaunojošais līdzeklis” ir nepieciešams izārstēšanai un neatkarīgi no Reklāmā ietvertās norādes, ka “koncentrāts nav medikaments”, vienlaikus cerot uz apgalvoto, ka “locītavas vairs neknakšķ”, var uzsākt šī uztura bagātinātāja lietošanu un tādējādi tikt maldināti.

Reklāmā ietvertais apgalvojums, ka “produkts ir pārbaudīts un apstiprināts kā profilaktisks līdzeklis mazkustīgiem cilvēkiem ar lieko svaru” ir nepatiess un sava maldinošā rakstura dēļ var ietekmēt nozīmīgu personu daudzumu, kam šī Reklāma ir adresēta, kas izpaužas kā uztura bagātinātāja “Gelenk Nahrung” iegāde un lietošanas uzsākšana. Ievērojot, ka Reklāmā apgalvota šī līdzekļa profilaktiska iedarbība mazkustīgām personām ar lieko svaru, šai patērētāju grupai, apzinoties, ka “mazkustīgums” vidusmēra patērētāju uztverē var asociēties ar samazinātu “locītavu virsmu nolietošanos”, var rasties maldīgs priekšstats par preparāta lieko svaru mazinošu papildus efektu, kā rezultātā patērētājs, balstoties uz kļūdainu pārlicību, var pieņemt lēmumu par šī “profilaktiskā līdzekļa” iegādi.

Maldinoša priekšstats par uztura bagātinātāju “Gelenk Nahrung” veidošanos pastiprina apstākļi, ka patērētājs netiek informēts par šī produkta klasifikāciju kā pārtiku uztura bagātinātāju kategorijā, bet lietoti uztura bagātinātājam neatbilstoši apzīmējumi “locītavas atjaunojošs līdzeklis” un “profilaktisks līdzeklis”. Arī Eiropas Kopienų Tiesa 2006.gada 19.septembra spriedumā lietā C-356/04 (80.punkts) konstatējusi, “ka pārkāpums var padarīt reklāmu par maldinošu it īpaši tad, ja, ievērojot patērētājus, kam tā ir adresēta, reklāmas mērķis ir slēpt tādu apstākli, kas, ja tas būtu zināms, liktu ievērojamam patērētāju daudzumam atteikties no viņu lēmuma veikt pirkumu”.

2006.gada 23.novembrī PTAC nosūtīja SIA „AKS-FINANSS” vēstuli Nr. 7-02/7562, kurā, pamatojoties uz Reklāmas likuma 15.panta pirmo daļu, pieprasīja SIA „AKS-FINANSS” līdz 2006.gada 11.decembrim iesniegt dokumentārus pierādījumus par Reklāmā ietvertajiem

apgalvojumiem, kā arī, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 62.panta pirmo daļu izteica aicinājumu izteikt savu viedokli par lietā esošajiem materiāliem.

2006.gada 16.decembrī PTAC saņemta SIA „AKS-FINANSS” 2006.gada 15.decembra vēstule, kurā ir izteikts viedoklis administratīvajā lietā. Savā vēstulē SIA „AKS-FINANSS” izsaka patiesu nožēlu par radušos pārpratumu. Šajā sakarā tiek norādīts, ka Reklāmā ir pieļautas tulkojumu neprecizitātes. SIA „AKS-FINANSS” atzīst, ka Reklāma var radīt maldinošu iespaidu par uztura bagātinātāja „Gelenk Nahrung” kā svaru mazinošu līdzekli. SIA „AKS-FINANSS” norāda, ka šī situācija ir apspriesta darbinieku ārkārtas sapulcē, precizēta reklāmu veidošanas un publikācijas kontrole un līdz ar to praktiski novērsta šādas situācijas atkārtota izveide.

Nemot vērā iepriekš minēto, PTAC konstatē:

Reklāmas likuma 1.pants nosaka, ka „Reklāma ir ar saimniecisko vai profesionālo darbību saistīts jebkuras formas vai jebkura veida paziņojums vai pasākums, kura nolūks ir veicināt preču vai pakalpojumu (arī nekustamā īpašuma, tiesību un saistību) popularitāti vai pieprasījumu pēc tiem”. Reklāma atbilst Reklāmas likuma 1.pantā noteiktajai reklāmas definīcijai, jo tādējādi tiek veicināts uztura bagātinātāja „Gelenk Nahrung” popularitāte un/vai pieprasījums pēc tā.

Reklāmas likuma 3.panta pirmā daļa nosaka, ka „Reklāmā jābūt likumīgai, patiesai un objektīvai, tā veidojama saskaņā ar godprātīgu reklāmas praksi. Reklāma nedrīkst mazināt sabiedrības uzticēšanos reklāmā, un tai jāatbilst godīgas konkurences principiem”.

Reklāmas likuma 8.panta otrā daļa nosaka, ka „Maldinoša ir tāda reklāma, kura jebkādā veidā, ieskaitot tās pasniegšanas veidu, tieši vai netieši maldina vai varētu maldināt un kura sava maldinošā rakstura dēļ varētu ietekmēt personas ekonomisko rīcību vai kura kaitē vai varētu kaitēt konkurentam.

Nemot vērā iepriekš minēto un PVD ziņojumā izteikto atzinumu, Reklāma ir normatīvo aktu prasībām neatbilstoša, jo Reklāmā uztura bagātinātājam „Gelenk Nahrung” tiek piedēvētas īpašības par to, ka tas novērš saslimšanu, ārstē vai izārstē slimības. Šajā sakarā Reklāma ir maldinoša Reklāmas likuma 8.panta otrās daļas izpratnē. Reklāmas likuma 8.panta pirmā daļa nosaka, ka „Maldinoša reklāma ir aizliegta”.

2007.gada 17.janvārī, pamatojoties uz Latvijas administratīvo pārkāpumu kodeksa 215.⁴ pantu, sastādīts administratīvo pārkāpumu protokols RA Nr.201404 par administratīvo pārkāpumu, kas paredzēts Latvijas administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.¹³ panta otrajā daļā.

Nosakot SIA „AKS-FINANSS” uzliedzamo naudas sodu apmēru, PTAC ņem vērā to, ka nepastāv apstākļi, lai nepiemērotu administratīvo sodu, kā arī to, ka nav konstatēti apstākļi, kas pastiprina atbildību par administratīvo pārkāpumu, bet pastāv apstākļi, kas mīkstina atbildību par administratīvo pārkāpumu.

Izvērtējot lietas materiālus un izskatīšanā konstatētos apstākļus, pamatojoties uz Latvijas administratīvo pārkāpumu kodeksa 14.¹ pantu, 33.panta pirmās daļas pirmo punktu un 33.panta trešo daļu, 166.¹³ panta otro daļu, 215.⁴ pantu, 274.pantu, 275.panta pirmās daļas 1.punktu, Administratīvā procesa likuma 5.pantu, 12.pantu, 13.pantu un 66.panta pirmo daļu,

n o l e m t s:

uzlikt SIA „AKS-FINANSS”,
juridiskā adrese: Puķu ielā 28/1, Jūrmalā
reģistrācijas numurs: 000315010

naudas sodu 200.00 (divi simti) Ls

Z.v. (zīmogs)

Direktores vietiece (paraksts)

B.Liepiņa